

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

תוכן

א. הנותן עצים לחרש לעשות מהן כסא ועשה מהן ספסל ספסל ועשה מהן ... אם נתן עצים לחרש לעשות מהן כסא נאה ועשה מהן כסא כעור ספסל נאה ועשה ספסל כעור אם השבח יתר על היציאה נותן לו דמי היציאה ואם היציאה יתירה על השבח נותן לו דמי השבח 1

ב. דגול סמנין ודקינהו ותרנהו וצבע בהן תיפוק ליה משום דקינהו בשינוי ... דגול סמנין שרייין וצבע בהו ... הב לי סמנאי דאפסדתינהו.....3

ג. דגול צמר וסמנין דחד וצבעיה לההוא צמר בהנך סמנין ... לא צריכא דזל ציבעא...3

ד. בגד שצבעו בקליפי ערלה ידלק ... שלא יהנה ממנו ולא יצבע [בו] ולא ידליק בו את הנר 4

ה. בגד שצבעו בקליפי שביעית ידלק.....6

ו. רביעית דם שנבלעה בבית הבית טמא ואמרי לה הבית טהור ... בכלים דהוו מעיקרא ... בכלים דאתו לבסוף.....7

ז. נבלעה בכסות רואין אם מתכבסת הכסות ויוצא ממנה רביעית דם טמאה ואם לאו טהורה.....8

ח. בדם תבוסה דרבנן.....8

ט. ממין הצובעין ספיחי סמים וקוצה יש להן שביעית ולדמיהן שביעית יש להן ביעור ולדמיהן ביעור ... עלי קנים ועלי גפנים שניבבן בחבא על פני השדה לקמן לאכילה יש בהן משום קדושת שביעית לעצים אין בהן משום קדושת שביעית.....9

דף קא.

א. הנותן עצים לחרש לעשות מהן כסא ועשה מהן ספסל
ספסל ועשה מהן ... אם נתן עצים לחרש לעשות מהן כסא
נאה ועשה מהן כסא כעור ספסל נאה ועשה ספסל כעור
אם השבח יתר על היציאה נותן לו דמי היציאה ואם
היציאה יתירה על השבח נותן לו דמי השבח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

כבר התבאר לעיל דף ק: שהנותן כלי לאומן לתקנו בין בחינם ובין בשכר¹, ושינה מציווי בעה"ב, כגון שנתן לנגר עצים לעשות מהם כסא נאה ועשה מהם ספסל, או שלא עשאו נאה כמו שרצה בעה"ב, מחזיר הכלי לבעליו, ויד אומן על התחתונה.

נחלקו הפוסקים בדין תשלומי האומן, יש אומרים² ששמיין הכלי כמה היה שוה אילו עשאו כמו שצוה בעל הכלי, וכל מה ששוה עתה פחות מזה מנכה משכרו והוצאותיו, ואם שוה יותר ע"י השנוי אינו נותן לו אלא כפי שפסק עמו.

כגון שנותן לו עצים שוה ה' דינרים לעשות כסא, ויתר החומרים שוים ה' דינרים³, ושכר האומן י' דינרים, והכסא היה ראוי להיות שוה כ"ה דינרים, ונמצא שהיה בעל הצמר מקבל ט"ו (כ"ה שווי העצים והחומרים פחות י' שכר האומן), וכל שאין המוצר הסופי שוה עתה ט"ו אין לאומן כלום, ואם שוה יותר מט"ו נותן לאומן העודף (כגון אם שוה כ' נותן לו ה'), ואם שוה יותר מכ"ה אינו נותן לו אלא י' שפסק עמו.

ויש אומרים⁴ שאם השביח האומן בכלי ואין השבח מגיע לכדי הוצאותיו ושכרו כפועל, אינו נותן לו אלא כשיעור השבח, ואם השבח עולה ליותר משיעור הוצאותיו ושכרו כפועל, נותן לו הוצאותיו ושכרו כפועל (ולא השכר שפסק עמו), ואם שוה עתה כפי שהיה שוה אילו תיקנו כצווי הבעלים, נותן לו מה שפסק עמו.

כגון שנתן לו עצים שוה י' וקבע לו שכר י' דינרים, ובכלל זה הוצאות ושכר כפועל ח' דינרים (והמותר ריוח האומן כקבלן), ואילו היה בונה כצווי בעה"ב היה שוה כ"ה דינרים, אם המוצר שוה עתה מי' עד י"ז נותן לו העודף מי' (שלשית התוס' והרא"ש אינו נותן לו רק העודף על ט"ו), שזהו שיעור השבח, והוא פחות מן ההוצאה (שהיא ח' כולל שכרו כפועל), ואם שוה עתה מי"ח עד כ"ד נותן לו ח' דינרים (ולשית התוס' והרא"ש נותן לו כל העודף עד ט"ו) שזהו שיעור ההוצאה והוא פחות מן השבח. ואם

¹ דכיון שמשנה הו"ל פושע. ערוה"ש שם

² טור סימן שו ורמ"א שם סעיף ג, וכן הכרעת הנה"מ, והוא כפי' התוס' והרא"ש עפ"י הירושלמי.

³ לדברי הירושלמי איירי שבעל הצמר נותן גם הסממנים, אבל למעשה נראה שגם אם האומן נותן הסממנים וכוללן בשכר הדין כן, שהרי לעולם החשבון הוא כמה היה שוה לאחר הצביעה אילו לא שינה, וכל מה ששוה עתה פחות מזה הוא על חשבון האומן, וכן מבואר ברא"ש. וכן כאן

⁴ שו"ע שם, וכן הכרעת הש"ך, והוא כפירוש רש"י והרמב"ם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

שוה מכ"ה ולמעלה, נותן לו עשרה כפי שפסק עמו (ובזה הדין כן גם לשיטת התוס' והרא"ש).

ב. דגול סמנין ודקינהו ותרנהו וצבע בהן תיפוק ליה משום דקינהו בשינוי ... דגול סמנין שרויין וצבע בהו ... הב לי סמנאי דאפסדתינהו

גזל סממנים מוכנים לצבע וצבע בהם בגד או צמר שלו, צריך להחזיר דמי הצבע⁵. שצביעת הצמר לחוד אינו שנוי, שהרי הצבע מונח וניכר על הצמר או הבגד.

גזל סממנים שאינם מוכנים, אלא שהוא שראן והכינם, הרי קנאם בשינוי ונתחייב בדמיהם, וה"ז כאילו צבע בצבע שלו.

ג. דגול צמר וסמנין דחד וצבעיה להחזיר צמר בהנך סמנין ... לא צריכא דול ציבעא

גזל מאחד⁶ סממנים מוכנים וגם צמר, וצבע הצמר באותן סממנים, מחזיר הצמר הצבוע ונפטור⁷, ואם אח"כ הוול הצמר הצבוע, שלא מחמת הצביעה,

⁵ סמ"ע סימן שסג ס"ק כח בשם הטור, ושי"ך שם ס"ק יז, כיון שאינו יכול להחזיר הצבע לבד, שהרי יפסד לגמרי והצמר עם הצבע ודאי לא יחזיר לו בחנם, ואפילו לא השביח צמרו של הגזלן מחמת הצבע, מ"מ צריך להחזיר הגזילה, ומשמע מדברי הסמ"ע שאם מחזיר לו הצמר עם הצבע יוצא בזה, אף על פי שהזול מאד ואינו שוה בסממנים לחוד, ובגליון הש"ס הקשה רעק"א דכיון דאיבעיא לן אם יש שבח סממנים ע"ג צמר או לא למה לא אוקמה בכה"ג דאי יש שבח סממנים ע"ג צמר אומר לו הש"ל עם הצמר, ואם אין שבח ע"ג צמר, אף אם מחזיר עם הצמר אין כאן השבח, ונשאר בצע"ג, ובמרחשת סימן לב סק"י כתב שאף אם יש שבח סממנים ע"ג צמר אינו נפטר בהשבת הצמר בעל כרחו של גזל, ונמצא שהסממנים עדיין ברשות גזלן ולא הוי השבח, ותירוצו זה עולה יפה לתמיהת הגרעק"א בגמרא, אבל עדיין קשה בדברי הסמ"ע איך יוצא בהשבת הצמר כיון דלא איפשר אף אם יש שבח ע"ג צמר או לא, ועי' אור שמח פ"ג מה' גזילה.

⁶ שו"ע ונו"כ שסג יא

⁷ ערוה"ש בשם הלבוש שהרי מחזיר הגזילה בעין, והיינו הצמר עם הצבע, וכבר נתבאר שמעשה הצביעה אינו נקרא שינוי. ומ"מ אם השביחה מחמת הצבע, נראה שצריך הנגזל להחזיר לו השבח, כדין גזלן שהשביח, וכמו שנתבאר.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

ספק⁸ אם יוצא בהשבת הצמר⁹. ואין מוציאין מיד הגזול, ואם תפס הנגזל אין מוציאין מידו¹⁰. ואם הוזל מחמת הצביעה אינו יוצא בהשבת הצמר הצבוע, שהרי פיתחו בידים¹¹.

יש אומרים¹² שה"ה אם גזל צמר וצבעו בצבע שלו, כשמחזיר הצמר, ה"ז ספק אם חייב הנגזל לשלם שבת הצביעה לגזול.

ד. בגד שצבעו בקליפי ערלה ידלק ... שלא יהנה ממנו ולא יצבע [בו] ולא ידליק בו את הנר

כבר התבאר במסכת פסחים דף כב: ובקידושין דף נו: שהנוטע עץ מאכל, בארץ ישראל¹³ ואפילו העובד כוכבים שנטע, בין לעצמו בין לישראל מונה לו הישראל שלש שנים מעת נטיעתו. ומשנטע, כל הפירות שעושה אותו

⁸ דאיבעיא לן אם יש שבת סממנים ע"ג צמר, והיינו דאע"פ שאין הסממנים בעין, מ"מ הרי הם מונחים ע"ג הצמר, והרי מחזיר לו הצמר עם הצבע, ויוצא בזה, ואף על פי שהזול, ה"ז חיוק שאינו ניכר, או דילמא אין שבת סממנים ע"ג צמר, וה"ז כאילו אינו מחזיר לו רק הצמר בלי הצבע, וכיון שהזול, יכול לומר לו הפסדתני הצבע, ובהשבת הצמר הצבוע אין בזה השבה לצבע, והקשה בגליון הש"ס שלכאורה ה"ה אם הוזלו סממנים יש להסתפק אם יוצא, כיון שאין שבת סממנים ע"ג צמר אין כאן השבת הצבע.

⁹ כתב הש"ך ס"ק מז בשם הנ"י שלמאן דדאין דינא דגרמי, אין כאן ספק, כיון שעתה הצבע במקום שאינו יכול ליטלו, והש"ך דחה דבריו, דכיון שבשעת צביעה לא הויקו, אין זה דינא דגרמי, ומה שהזול אח"כ שוב הו"ל חיוק שאינו ניכר ואומר לו הש"ל, עיין שם.

¹⁰ והוא כדעת הרמב"ם שגם בספיקא דדינא מהני תפיסה, וכתב באר הגולה שלדעת האומרים שבספיקא דדינא לא מהני תפיסה ה"נ לא מהני, אבל הסמ"ע ס"ק כז כתב שבספיקא דתלמודא גם הרא"ש מודה שאין מוציאין מיד התופס.

¹¹ ש"ך שם ס"ק מז וס"ק מז ה"ז.

¹² בש"ך שם ס"ק יד הביא בשם התורת חיים שכתב שהיה יכול לפרש כן האיבעיא, והיינו שאם יש שבת סממנים ע"ג צמר יש כאן שבת, וכיון דקיי"ל ששבת שהשביח גזול הוא שלו, מחזיר לו הצמר הצבוע, וחייב הנגזל לשלם לו השבת, אבל אם אין שבת סממנים ע"ג צמר, יכול לומר לו הנגזל אין לך אצלי כלום, אלא דבעי לאוקמי אפילו למ"ד שנוי החזיר לברייטו הוי שנוי, וכתב הש"ך לפי דבריו דלדידן דקיי"ל שנוי החזיר לא הוי שנוי, ה"נ דהוי ספיקא דדינא, ודחה הש"ך דבריו, דאפילו למ"ד לא הוי שנוי חייב לשלם לו אם יש שבת, דלא גרע מיורד שלא ברשות שצריך לשלם לו הוצאה או שבת, וכ"כ במחנ"א ה' נזקי ממון סימן ב. ובדברי חיים דיני נגיבה סימן לג כתב עוד נ"מ כשגזל צמר וצבעו בסממנים שלו, דאם יש שבת סממנים ע"ג צמר אפשר דמיא לאומן קונה בשבת כלי וזכה הנגזל בחלק מהצמר, אבל אי ליכא שבת סממנים לא זכה בנגוף השבת, אלא מחזיר לנגזל והוא נותן לו דמי השבת, דומיא דבהמה שפטמה, עיין שם.

¹³ שנאמר וכי תבואו אל הארץ (רמב"ם שם) וועיין בערוך השולחן שם סעי' ט שבחול'ל אינו לוקה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

אילן בתוך ג' שנים אסורין באכילה לעולם¹⁴. שנאמר שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל, וכל האוכל מהם כזית לוקה מן התורה.

וכן בהנאה אסורים¹⁵ לעולם, כגון לצבוע בו או להדליק בו את הנר או להסיקו תחת תבשילו¹⁶, וכן למכרו או להחליפו אפילו עם גוי אסור, ואפילו לסמוך בו ברעי המטה אסור¹⁷.

ואם צבע את ביתו או בעל חי בקליפי ערלה לא נאסרו ומותר לו להשתמש בבית או בבעל חי, אבל אם צבע בגד בקליפי ערלה צריך לשורפו מדרבנן¹⁸.

אסור להריח בפירות ערלה שנטעם למאכל, ואפילו אינם עומדים לריח כלל¹⁹.

בין עיקר הפרי בין הגרעינים בין הקליפות שראויים לצביעה, כגון קליפי אגוזים ורמונים²⁰ והתמרים שאינם מתבשלים והענבים שלקו ואין נגמרים בבישול, כולם חייבים בערלה.

אבל העלים אפילו אם ראויים קצת לאכילה והלולבים שהם הענפים הרכים של גפנים היוצאים בראשי הבדים וקצת אנשים אוכלים אותם ומי גפנים, דהיינו כשחותכין הגפן נוטף ממנו כמו מים, מותרים משום ערלה כיון שאינם פרי ואינם טפלים אליו אלא לאילן עצמו²¹.

פירות ערלה טעונים שריפה²² ואחר ששרפן אפרם מותר בהנאה, ואם עשאן יין קוברן. ואפילו נפסלו לאכילת אדם עדיין הם באיסורן, וחייב לשורפן או לקוברן אם הם דברים שאינם ראויים לשריפה²³.

¹⁴ רמב"ם מאכלות אסורות פ"י ה"ט שו"ע יו"ד סי' רצד סעי' א וסעי' ב

¹⁵ דעת הרמב"ם שאינו לוקה על הנאה ושאר פוסקים סוברים דלוקה והנפקא מיניה בזמן הזה אי לוקה עבה"ט יו"ד סי' ט"ז סק"י. ועין פמ"ג בפתיחה לבשר בחלב שנסתפק אי אסור חצי שיעור בהנאה מה"ת. ועיין בצל"ח בפסחים ד' כ"ב בד"ה והרי אמ"ה שנסתפק בזה ג"כ לענין הנאה לחוד ועיין בתשובת רבינו עקיבא איגר סימן ק"ץ ופתיחי תשובה יו"ד סי' פז ס"ק ב.

¹⁶ כדאיתא בפסחים כו ע"ב

¹⁷ ועיין בירושלמי ערלה פ"ג ה"א

¹⁸ חזו"א ערלה סי' י ס"ק ט ועיי"ש ובס"ק י עוד פרטי דינים בענין דברים שנצבעו בערלה

¹⁹ שו"ע יו"ד סי' קח סעי' ז ועיי"ש בש"ך ס"ק כז ועיין בפתיחי תשובה שם ס"ק ד.

²⁰ "לא מפני שהם פרי אלא לפי שהם ראויים לצבוע ואסור לצבוע בערלה, ואמר בספרי לא יאכל אין לי אלא שלא יאכל מניין שלא יצבע ולא יהנה ת"ל וערלתם ערלתו ערלים לרבות את כולם (רמב"ם בפיה"מ שם)

²¹ שו"ע שם סעי' ב ש"ך שם ס"ק ו

²² ועיין בדרך אמונה בפתיחה להלכות ערלה בציון ההלכה ס"ק כ שזה דלא כדעת החת"ם ועיי"ש שהיא מראשונים דס"ל דשריפתם מן התורה ועיי"ש עוד שפירות ערלה של חו"ל אין טעונים שריפה אע"ג שאסורים בהנאה

²³ חזו"א דיני ערלה אות מ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

וכשהם בוסר רשאי לתולשם ולאבדם וכן רשאי להפיל את הפרחים²⁴.
אילן שאינו ראוי אלא לריח או לרפואה אין בו משום ערלה²⁵.
וכן אילן שפירותיו אינם אלא לתבל הקדירה²⁶ ואין אוכלים אותו כמות שהוא²⁷ אינו בכלל פרי לענין ערלה.

ה. בגד שצבעו בקליפי שביעית ידלק

פירות וירקות שביעית²⁸ ניתנו לאכילה ולשתייה ולסיכה ולהדלקת הנר ולצביעה, ודוקא דברים שעומדים לכך אף שראוין גם למאכל אדם, מפי השמועה למדו (ויקרא כה פסוק ז) תִּהְיֶה וְגו' אף להדלקת נר ולצבוע בה צבע²⁹. לצביעה כיצד, דברים שדרכן לצבוע בהן אף ע"פ שהן מאכלי אדם צובעין בהן לאדם, כגון צביעת גופו³⁰, ושערו, או בגדיו, וכלי תשמישו, וכיון שצבעו בהיתר אפי' הגיע אח"כ זמן הביעור א"צ לבער. אולם זה אם צבע בהם אך אם לא צבע, משהגיע זמן ביעורם אסור לצבוע בהן בגד, ובגד שצבעו בקליפי אותם המינים ידלק³¹.

²⁴ דרך אמונה בפתיחה להלכות ערלה

²⁵ ח' רע"א יו"ד שם סעי' כג ועיין דרך אמונה פ"י ממעשר שני ס"ק יב

²⁶ דרך אמונה בפתיחה להלכות ערלה ובפלפלין הוי ערלה כיון שהרמב"ם ראויה לאכילה ולכן גם אחר שיבשו לא פקע מהם איסור ערלה

²⁷ ועיין בפתיחה תשובה בשם הרדב"ז שקני סוכר אין נוגע בהם ערלה

²⁸ רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק ה הלכה א ט

²⁹ אבל לא לשאר דברים ולא ניתנו לזריעה ולכן אם עקר ירק אסור לחזור ולזורעו וגם משום איסור ספיחין אסור לזרוע ומ"מ בדיעבד אם זרעו לא נאסרו הגידולין וכנ"ל פ"ד ה"ו והא דמרבין צביעה והדלקת הנר מפי משאר דברים משום דכתיב לכם לאכלה ודרשינן לכם לכל צרכיכם אבל דומיא דלאכלה שהנאתן וביעורן שזה וצביעה והדלקת הנר הנאתן וביעורן שוב

³⁰ חזו"א שביעית סי' י"ג סק"ז ח ובפי' הר"ש משנן תו"כ בהר פ"א נראה שמסתפק בזה אם דוקא כגון נשים הכוחלות או כהוא שצבע ראשו וזקנו או גם צביעת בגדיו נקרא לצורך אדם וברש"י בכאן נראה דס"ל דצביעת בגדיו אסור ובמאירי שם חלק ע"ז ע"ש.

³¹ מאירי ותוס' רבינו פרץ בסוגיין ועיין מלאכת שלמה מסכת שביעית פרק ז משנה ג שמא נפרש דהיא ברייתא מיירי אחר זמן הביעור וכמו שכתבתי בריש פירקין בשם הר"ש שירילי"ו ז"ל ומכל מקום יקשה להרמב"ם ז"ל שסובר שיש ביעור דשריפה בשביעית והסכים עמו בזה הראב"ד ז"ל למה השמיט האי ברייתא דהנוול עצים בפ"ח מהלכות שמיטה ויובל, ומינה ג"כ יקשה יותר למפרשים ז"ל שסוברים שאין ביעור של שריפה כלל בשביעית.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

אולם לא יצבע³² מקליפי שביעית בשכר³³, כשהצבע שלו והצמר של חברו, מפני שזה עושה סחורה בפירות שביעית, ואם לקח שכר אין תופס דמיו³⁴ דהצבע חשיב כמבוער, וי"א³⁵ שתופס דמיו³⁶. אך מותר³⁷ לצבוע בשכר טורח הצביעה, כשהצבע של חברו ואין שכרו קדוש, וכן מותר לו למכור הפירות לצביעה, ובלבד שיקח כנגדן דבר שהנאתו וביעורו שוה.

דף קא:

ו. רביעית דם שנבלעה בבית הבית טמא ואמרי ליה הבית טהור ... בכלים דהוה מעיקרא ... בכלים דאתו לבסוף

רביעית דם³⁸ שנבלעה בתוך הבית הבית טהור להבא, דטומאה בלועה לא מטמא, לפיכך הכלים שנכנסו בתוכה אחר הבליעה³⁹, שלא היה אז רביעית כולו על הקרקע, טהורים. וכל שהיה בו בעת שנבלעה הרביעית בארץ בעוד

³² שם פרק ו הלכה ב

³³ אף על פי שיקח בשכר ההוא אוכלין ויאכלם בקדושת שביעית אסור ואסור לצבוע אף בטומאת הנאה דמחזי כסחורה אבל שאר סחורה מותר למכור בטומאת הנאה דלא מקרי סחורה וי"א דאף אם נותן לו דבר מועט לא מקרי סחורה. דרך אמונה שם יג

³⁴ ועיין תוי"ט שביעית פ"ח מ"ד ות"ע

³⁵ עיין בראשונים בסוגיא

³⁶ ועיין מלאכת שלמה מסכת שביעית פרק ז משנה ג שהקשה חדא דלא אשכחן בשום דוכתא הומרא גבי שביעית דשריפה דמשמע דיש גבי שביעית איסור הנאה ואדרבה הכא תנן דמותר לצבוע ורק בשכר הוא דאסור משום דהוי כסחורה ומ"מ פשוט הוא שאם צבע בשכר דלא נאסר בהנאה לא הבגד ולא השכר ועוד מאי קא משני ליה שאני התם דאמר קרא תהיה בהויתה תהא דהא האי דרשא לא דרשינן לה בשום דוכתא רק לענין מאי דתנן לקמן פ"ח האחרון האחרון נתפש בשביעית והפרי עצמו אסור משום דכתיב תהיה בהויתה וגם בהדיא תניא בת"כ פרשת בהר סיני תהיה אף להדלקת הנר אף לצבוע פירוש למה שיצטרך האדם למעומי צביעת צורך בהמה

³⁷ חזו"א שם סי' י"ג סק"ז וכ"כ בתוס' אנשי שם שביעית פ"ז מ"ג ובה מיושב קו' התי"ט פ"ח מ"ד וכ"כ שם בתוס' אנשי שם בשם לח"ש

³⁸ רמב"ם הלכות טומאת מת פרק ד הלכה יא

³⁹ ודע דהכלים הבאים אח"כ אינם טהורים אח"כ נטלו הכלים הראשונים מהבית דאל"כ הא קי"ל דהכלים הנטמאים במת הרי הם כמת עצמו והם עצמן מטמאין באהל וגם הבית אינו אהל שיטמא בעצמו כפי הדינים שיתבארו. אמנם לדעת הרמב"ם לקמן ספ"ה דכלים הנוגעים במת אינם מטמאין באהל רק כמגע ומשא וכן הוא דעת הרמב"ן בפ"י החומש פרשה חקת א"צ לזה, ופשוט הוא דה"ה בכל טומאות מן המת המטמאים באהל שהכניס לתוך הבית וחסרו מעט באופן שנסתלק מהם טומאת אהל כפי הדינים שנתבארו הכלים הבאים אח"כ לבית טהורים. ערוך השולחן העתיד הלכות טומאת מת סימן יא סעיף ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטלי' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

שכל הרביעית עדיין ניכר בבית, טמא. לפיכך הכלים שהיו בעת שנשפך שם הרביעית טמאין.

ז. נבלעה בכסות רואין אם מתכבסת הכסות ויוצא ממנה רביעית דם טמאה ואם לאו טהורה

רביעית דם⁴⁰ שנבלעה בכסות, אם מתכבסת ויוצאה ממנו רביעית דם, הרי ישנו בעולם בתוך הכסות וכמו שיצא דמי והרי זה הכסות מתטמא⁴¹ה במגע ובמשא ובאהל⁴², ואם לאו אינה מתטמאה באהל והרי היא ככסות שנגעה במת שכל הבלועה שאינו יכול לצאת טהור, כיצד משערין אותה מכבסין אותה במים ומביא מים כמדתן כפי המים של הכיבוס בכדי שיהיו המים שוים להכיר כמות הדם שבכסות, ואף על גב שבהכרח שישאר מקצת דם בכסות מ"מ כמו שנשאר מן הדם בהכסות כן נשאר מן המים, ונותן לתוכן רביעית דם אם היה מראיהן שזה או שהיה מי הכבוס אדום יותר ממי המזוג בידוע שיצא ממנה רביעית.

ח. בדם תבוסה דרבנן

דם החי⁴³ אפילו דם נחירה הרי זה טהור כל זמן שהוא חי, נתערב הדם שיצא ממנו באחרונה סמוך למיתה עם הדם שיצא ממנו אחר שמת, וכל התערובות רביעית ואין ידוע כמה יצא מחיים וכמה יצא אחר מיתה, אפילו חצי רביעית מחיים וחצייה אחר מיתה הרי זה נקרא דם תבוסה ומטמא במשא ובמגע ובאהל, אלא שטומאתו מדברי סופרים.

⁴⁰ רמב"ם הלכות טומאת מת פרק ד הלכה יג

⁴¹ ואע"ג א"ר כהנא מקולי רביעיות שנו כאן שאני דם תבוסה דרבנן ע"כ ורבינו העתיק סתם דמשמע שהוא דם מת גמור וצ"ל דדברי רב כהנא לא קיימי אלא אריש לקיש אבל לר' יוחנן המשנה כפשוטא דבמת נמור קאמר וכן נראה שהרי רבינו פסק כר"י וכדמוקים לה רב פפא התם בפ"ד דכלים הל' ו' וכן נראה מדברי התוס' ז"ל שם. מעשה רקח שם.

⁴² אין זה דומה לטומאה בלועה בתוך הגוף שאינו מטמא שהרי אינו יכול להוציאה משם משא"כ בבגד יוציא ע"י כיבוס. ואפילו אם בלוע שבאדם יכול להוציא הטומאה ממקום בלועו מ"מ בהיותו בלוע בבעל חי הוי כאבוד מן העולם משא"כ בלוע שבבגד. ערוך השולחן העתיד הלכות טומאת מת סימן יא סעיף יא

⁴³ רמב"ם שם פרק ב הלכה יג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

**ט. ממין הצובעין ספיחי סטים וקוצה יש להן שביעית
ולדמיהן שביעית יש להן ביעור ולדמיהן ביעור ... עלִי
קנים ועלִי גפנים שגיבבן בחבא על פני השדה לקטן
לאכילה יש בהן משום קדושת שביעית לעצים אין בהן
משום קדושת שביעית**

כלל גדול⁴⁴ אמרו בשביעית, כל שהוא מאכל אדם או מאכל בהמה או ממין הצובעין אם אינו מתקיים בארץ אלא בלה ונרקב וכלה לחיה מן השדה, יש לו ולדמיו שביעית, וחייב בביעור כשמגיע זמן הביעור הוא ודמיו, כגון עלִי הלוף⁴⁵ ועלִי הדנדנה כלומר נענ"ע ובלע"ז מינט"א והעולשין מאוכל אדם⁴⁶, וכגון החוחים והדרדרין⁴⁷ מאוכל הבהמה, וכגון אסטס וקוצה ממין הצובעין.

כבר התבאר במסכת סוכה דף מ. שכלל גדול⁴⁸ אמרו בפירות שביעית, כל שהוא מיוחד למאכל אדם כגון חיטים תאנים וענבים וכיוצא בהן אין עושין ממנו רפואה אפילו לאדם⁴⁹, שנאמר לכם לאכלה כל שהוא מיוחד לכם יהיה לאכלה ולא לרפואה. אבל מותר לכבוש מיני בשמים שכובשין לריח, אף על גב שאין דרך לעשותן אלא העשירים⁵⁰.

וכל שאינו מיוחד למאכל אדם אלא לבהמה כגון קוצין ודרדרין הרכים, עושין מהן רפואה לאדם אבל לא לבהמה, שאין זה הפסד כיון שאין עומד אלא למאכל בהמה, ועושה ממנו רפואה לאדם, אבל לעשות ממנו רפואה לבהמה הוי הפסד כיון שעומד לאכילת בהמה.

⁴⁴ רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק ז הלכה יג

⁴⁵ הוא מין בצל לדעת רבנו וי"א שהוא מין קטניות

⁴⁶ ואף על גב דעיקרו אין לו ביעור כדלקמן הי"ד משום שאינו עיקר מאכל רק ע"י הדחק מ"מ העלין שהן מאכל גמור יש להן ביעור כשנושרין מאביהן ובירושלמי מסופק אם זה דוקא כשתלש העלין מהעיקר אבל כ"ז שלא תלשן דינן כהעיקר ואין להן ביעור או אפי" כשלא תלשן יש להן ביעור

⁴⁷ מיני קוצים הם ודוקא ברכין דאילו קשין לא חזו גם למאכל בהמה

⁴⁸ רמב"ם ודרך אמונה שם פרק ה הלכה יא

⁴⁹ דכיון שאינו דבר השווה לכל נפש הוי הפסד

⁵⁰ מ"מ מקרי שוה לכל נפש אלא שאין להם, אבל רפואה אין ראוי אלא לחולה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

כל שאינו מיוחד לא לזה ולא לזה הרי הוא תלוי במחשבתו, חשב עליו לעצים הרי הוא כעצים ועצים אין בהן קדושת שביעית, לאכילה הרי הוא כפירות, ואפילו אם ליקטן לעצים ואח"כ חשב עליהן לאכילה גם קדשו בקדושת שביעית.

חשב למאכל אדם ולמאכל בהמה, נותנין עליו חומרי מאכל אדם שאין עושין מהן רפואה, וחומרי מאכל בהמה ואין שולקין אותו, שמאכל בהמה אין דרך לשולקו ולכן אסור.

עצים העומדים לבנין, ולעשות כלים, או להסקה, אפי' עצים שמדליקין להאיר או לחמם אין בהן קדושת שביעית, ואפי' מיני עצים שהנסורת שלו יש בו ריח ג"כ אין בו קדושת שביעית דבטל לגבי העץ, דבר שהי' קדוש בקדושת שביעית מדין מאכל אדם ומאכל בהמה ונפסל, ואין ראוי עכשיו אלא להסקה. פקע ממנו קדושת שביעית.

תאנים שנפסלו מאכילת אדם יש להקל לעשות מהן ספירט.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

